

Investiții

Metadate

Biroul Național de Statistică (BNS)

1. Informație de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcția statistică industriei, energiei și construcțiilor / Secția statistică investițiilor și construcțiilor

1.2. Persoana de contact

Valentina Comarnițchi, șef direcție

tel: 40 30 55

e-mail: v.comarnitchi@statistica.md

Elena Cemîrtan, șef secție

tel: 40 30 57

e-mail: elena.cemirtan@statistica.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

17.02.2010

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

17.02.2010

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

Activitatea în domeniul investițiilor reprezintă un proces complex de transformare a resurselor materiale, financiare și de muncă în mijloace fixe, prin realizarea de noi capacități și obiective în toate activitățile economiei naționale prin construcția nouă, modernizarea, dezvoltarea, reconstrucția și reînnoirea mijloacelor fixe existente.

Cercetarea statistică a investițiilor se realizează pe total investiții, precum și separat pe:

- lucrări de construcții - montaj;
- utilaje;
- mijloace de transport;
- alte lucrări și cheltuieli.

Sursa informațională pentru evaluarea investițiilor din punct de vedere al elementelor componente și al surselor de finanțare reprezintă cercetarea statistică „Cu privire la investiții”.

Cercetarea statistică „Cu privire la investiții” furnizează date semnificative asupra activității investiționale, cu multiple modalități de structurare după diverse caracteristici, astfel încât, oferă posibilitatea de a obține o viziune cât mai completă asupra întregii activități de investiții la nivel de economie națională.

3.2. Concepte și definiții

3.2.1. Definiții

Investițiile cuprind cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate *creării de noi mijloace fixe* pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția celor existente. Toate elementele componente ale indicatorului investiții se raportează atunci când sunt realizate din punct de vedere fizic (recepționarea diverselor faze

de construcții, terminarea montajului etc.).

Investițiile se divizează și se prezintă :

pe elemente de structură tehnologică:

- lucrări de construcții-montaj;
- mașini și utilaje;
- mijloace de transport;
- alte lucrări și cheltuieli capitale.

pe tipuri ale mijloacelor fixe:

- case de locuit;
- clădiri (cu excepția de locuit) și edificii;
- mașini, utilaje;
- mijloace de transport;
- procurarea terenului;
- reparații capitale;
- altele.

Investițiile cuprind următoarele elemente de structură tehnologică:

Lucrările de construcții-montaj, reprezintă ansamblul lucrărilor prin care se realizează lucrările de construcții noi, reconstruirea, dezvoltarea, modernizarea clădirilor cu destinație industrială, agricolă, de locuit, precum și spații pentru vânzare și depozitare, hoteluri, spitale, instituții preșcolare, etc. Ele includ și instalațiile funcționale interioare: electrice pentru iluminat și forță, sanitare, de încălzit, de climatizare și ventilație; amenajarea și pregătirea terenurilor pentru construcții, forajele pentru alimentări cu apă; construcțiile metalice inclusiv montarea lor; fundațiile și postamentele pentru montajul utilajelor. În valoarea lucrărilor de construcții se cuprinde și valoarea lucrărilor de montaj a utilajelor tehnologice și funcționale cu întregul complex de operații prin care se realizează asamblarea și fixarea pe fundații; sunt incluse aici și lucrările de instalare a conductelor industriale, a lucrărilor de izolare, probele și rodajele mecanice.

Utilajele cu și fără montaj reprezintă mașinile, echipamentele, liniile și instalațiile tehnologice, aparatele de măsură și control care pot funcționa numai după asigurarea lucrărilor de montaj precum și cele care pot funcționa fără montaj.

Mijloacele de transport sunt acele mijloace folosite pentru deplasarea în exteriorul și interiorul unității, cum ar fi: mijloace de transport rutier, naval (inclusiv platforme de foraj sau de exploatare), feroviar, aerian, etc.

Alte lucrări și cheltuieli cuprind: lucrările de proiectare-cercetare (inclusiv lucrările pentru construcțiile ulterioare) și cheltuielile pentru elaborarea argumentelor tehnico-economice; cheltuielile de coordonare și autorizare; plata pentru eliberarea autorizațiilor de construcție; plata pentru eliberarea și prelungirea certificatului de construcție, expertiza proiectelor; cheltuielile efectuate pentru cumpărarea animalelor de muncă, de producție și reproducție, plantații multianuale (de pomi, viță de vie, împăduriri); comisionul băncilor pentru operațiuni efectuate în legătură cu investițiile, taxe notariale, vamale, etc.

Nu se includ în valoarea investițiilor cheltuielile ce țin de procurarea mijloacelor fixe, care au mai fost folosite (inclusiv cele din import care au mai fost înregistrate ca mijloace fixe la unități din țară), cumpărările de obiective în curs de execuție, respectiv lucrările geologice (se vor include în volumul de investiții doar sumele cheltuite cu obiectivele în curs de execuție după cumpărarea lor pentru continuarea procesului de investiții), precum și valoarea aporturilor și sumele acordate în avans terților.

Pe tipuri ale mijloacelor fixe investițiile se prezintă la:

Construcția clădirilor (de locuit și celor cu altă destinație decât de locuit) și edificiilor, care se compun din lucrări de construcții și alte cheltuieli capitale legate de acestea, și care se includ, la darea în exploatare a obiectului, în valoarea de inventar a clădirii (edificiului) (lucrări de cercetare – proiectare, lucrări de atribuire a loturilor de teren pentru construcții ș.a.).

Cheltuielile pentru construcția clădirilor (de locuit și celor cu alta destinație decât de locuit) includ și cheltuielile pentru liniile de comunicații din clădire, necesare pentru exploatarea clădirii (sistemul de încălzire și canalizare, rețeaua internă a gazoductului, cablul electric și telefonic, sistemele de ventilație sanitară, lifturile, etc.).

Cheltuielile pentru construcții și lucrări de cercetare-proiectare se includ în volumul de lucru executat (indiferent de momentul în care acesta a fost plătit) în baza documentului despre valoarea lucrărilor executate (cheltuielilor efectuate) semnat de beneficiar și antreprenor (organizația care a efectuat lucrările). Cheltuielile pentru lucrările de construcții, de asemenea includ valoarea materialelor beneficiarului, utilizate de organizația de construcție la îndeplinirea lucrărilor respective care n-au fost reflectate în documentul cu privire la lucrările executate, semnat de beneficiar și antreprenor.

Cheltuielile pentru procurarea mașinilor, mijloacelor de transport, utilajului, instrumentelor și inventarului (care este inclus și care nu este inclus în devizul construcției), cât și cheltuielile pentru montarea utilajului energetic, de ridicare-transportare, pompare-comprimare și alt utilaj la locul de exploatare permanentă, verificarea și testarea calității montării (verificarea individuală a fiecărui tip de utilaj și mecanism, și verificarea complexă, în gol, a tuturor utilajelor în cazul când acestea sînt incluse în devizul de construcție total al obiectului). Cheltuielile pentru procurarea mașinilor, mijloacelor de transport, utilajului, instrumentelor și inventarului se reflectă în prețuri curente care includ costul obiectului (inclusiv costul serviciilor organizațiilor intermediare), cheltuielile de transportare și depozitare după livrare la locul de destinație și înscrierea la intrări de către beneficiar.

Nu se includ în investiții:

-mașinile și utilajul procurate cu scopul revînzării;

-utilajul tehnico-sanitar și alt utilaj care se include în valoarea clădirii;

-cheltuielile legate de darea în exploatare, verificarea finisării noilor producții, secții și agregate prin verificarea complexă (sub presiune) a tuturor mașinilor și mecanismelor (exploatarea de probă) cu fabricarea de probă a producției prevăzute în proiect, reglarea utilajului.

Cheltuielile de procurare ale loturilor de teren de către persoanele juridice. Valoarea loturilor de teren se referă la activele materiale neproduse și nu se include în componența mijloacelor fixe.

Cheltuielile pentru reparația capitală (a clădirilor, construcțiilor), care reprezintă totalitatea lucrărilor și măsurilor privind restabilirea capacității sau stării de funcționare a clădirilor, construcțiilor, elementelor și părților lor inclusiv construcțiilor și utilajului ingineresc, termenul de funcționare a cărora a expirat și care nu nimeresc la noțiunea de reconstrucție. La reparația capitală a clădirilor și construcțiilor se efectuează înlocuirea pieselor și construcțiilor uzate sau schimbul lor cu altele mai rezistente și avantajoase, care îmbunătățesc posibilitățile de exploatare a obiectului reconstruit, cu excepția înlocuirii depline a construcțiilor de bază (pereților, fundațiilor, planșelor intermediare ș.a.).

Alte investiții includ cheltuieli de sădire și cultivare a plantațiilor multianuale (plantații de pomușoare de toate tipurile, plantații decorative și de înverzire, fișii protectoare de pădure și alte fișii de pădure, plantații artificiale ale grădinilor botanice și ale altor instituții științifice de cercetare ș.a.); cheltuieli capitale pentru îmbunătățirea pămînturilor, la care se referă cheltuielile ce nu pot fi supuse inventarierii (care nu sînt legate de construcția edificiilor), cu excepția cheltuielilor ce se atribuie la costul producției agricole (prelucrarea pămînturilor cu ipsos, transportarea turbei, îngrășămintelor minerale, s.a.); cheltuieli pentru formarea cirezilor de lucru, de prăsilă și de reproducere (valoarea vitelor mature, de reproducere și de prăsilă, inclusiv cheltuielile pentru transportarea acestora, cheltuieli de transportare în gospodărie a vitelor primite fără drept de întoarcere de la alte întreprinderi, cheltuieli legate de creșterea în gospodărie a vitelor tinere pentru reproducere și de prăsilă care se transferă în cireada de bază); cheltuieli de compensare a valorii construcțiilor și plantațiilor care se demolează la atribuirea loturilor de teren pentru construcții; cheltuieli pentru pregătirea personalului pentru lucru la obiectele deschise din nou și alte cheltuieli, legate de construcții, etc.

3.2.2. Unitatea de măsură

Datele exprimate în valori absolute: investiții realizate pe tipuri ale mijloacelor fixe, utilizarea investițiilor după destinație și surse de finanțare, forme de proprietate, investiții pentru protecția mediului sunt prezentate în mii lei (prețuri curente).

Indicatorii privind: ritmul de creștere/descreștere al investițiilor pe total, pe lucrări de construcții – montaj și utilaje, investițiile din perioada curentă raportată la perioada respectivă a anului precedent, structura investițiilor pe forme de proprietate, structura investițiilor pe surse de finanțare, sunt exprimați în procente (%).

3.2.3. Formula de calcul

Ritmul de creștere /descreștere al investițiilor total și pe elemente de structură	$R_I = \frac{\frac{I_n}{K_{ip}}}{I_{n-1}}, \text{ unde:}$ <p>I_n – valoarea investițiilor pentru perioada respectivă a anului curent;</p> <p>K_{ip} – coeficientul indicelui prețurilor;</p> <p>I_{n-1} – valoarea investițiilor pentru perioada respectivă a anului precedent.</p>
Structura investițiilor pe forme de proprietate	$I_{(i)} = \frac{I_i}{\sum_{i=1}^n I_i} * 100 \% , \text{ unde:}$ <p>$I_{(i)}$ – structura investițiilor pe forme de proprietate;</p> <p>I_i – valoarea investițiilor pentru o formă de proprietate.</p>
Structura investițiilor pe surse de finanțare	$I_{(s)} = \frac{I_s}{\sum_{s=1}^n I_s} * 100 \% , \text{ unde:}$ <p>$I_{(s)}$ – structura investițiilor pe surse de finanțare;</p> <p>I_s – valoarea investițiilor pentru o sursă de finanțare</p>

3.3. Clasificările utilizate

În analiza utilizării investițiilor după destinație, indicatorii se grupează după tipuri de activitate, reieșind din destinația mijloacelor fixe, adică în acea sferă de activitate în care vor funcționa. Activitățile economice corespund Clasificatorului Activităților Economiei Moldovei (CAEM), armonizat cu Clasificatorul UE NACE.

Investițiile pe surse de finanțare se grupează în:

- mijloace proprii;
- bugetul de stat;
- bugetul unităților administrativ – teritoriale;
- credite și împrumuturi;
- mijloacele investitorilor străini;
- fondul rutier;
- fondul ecologic;
- altele.

3.4. Sfera de cuprindere
3.4.1. Acoperirea sectorială
Ancheta statistică „Cu privire la investiții” cuprinde toate activitățile economice din republica Moldova, conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM), armonizat cu Clasificatorul UE NACE.
3.4.2. Populația statistică
În sfera de cuprindere a cercetării statistice se includ agenții economici cu statut de persoană juridică, instituții bugetare, unitățile administrației publice centrale și locale, care realizează activitate investițională.
3.4.3. Geografică
Informația este elaborată și diseminată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stângă a Nistrului și municipiul Bender.
3.4.4. Temporală
Seriile de timp sunt disponibile începând cu anul 2000.
3.5. Nivelul de dezagregare
Datele obținute din cercetarea statistică „Cu privire la investiții” sunt dezagregate pe: <ul style="list-style-type: none"> - total țară; - forme de proprietate; - surse de finanțare; - tipuri de mijloace fixe; - elemente de structură; - direcții pentru protecția mediului; - tipuri de activități economice; - regiuni de dezvoltare (mun. Chișinău, Nord, Centru, Sud, UTA Găgăuzia); - raioane; - localități urbane și rurale; - capacitățile de producție puse în funcțiune; - obiecte de menire social-culturală date în folosință. <p>Mai multe detalii vedeți la p.3.3</p>
3.6. Periodicitatea diseminării
Trimestrială; Anuală.
3.7. Termenele limită de prezentare (diseminare)
Trimestrial – în decurs de 27 de zile după trimestrul de raportare; Anual – până la 10 iunie după anul de raport.
3.8. Revizuirea
Datele diseminate sunt preliminare pentru perioada de raportare (n) și finale pentru perioada de bază (perioada respectivă a anului precedent (n-1)).
3.9. Perioada de referință
Perioada de referință este perioada cumulativă de la începutul anului.

4. Colectarea și procesarea datelor
4.1. Sursa de date
4.1.1. Cercetări statistice
Cercetarea statistică „Cu privire la investiții” – formularul statistic 2-inv.
4.1.2. Surse administrative
Datele Inspecției de Stat în Construcții pentru obținerea informației privind obiectele, aflate în proces de construcție.
4.1.3. Estimări
Nu se aplică.
4.2. Caracteristica cercetării statistice
4.2.1. Obiectiv și scurt istoric
<p>Obiectivul principal al raportului statistic „Cu privire la investiții” este determinarea volumului de investiții realizate pe economia națională în total și pe elemente componente: lucrări de construcții – montaj, utilaje, mijloace de transport și alte lucrări și cheltuieli; pe tipuri de construcții: clădiri de locuit, clădiri (exceptând cele de locuit) și edificii; pe tipuri de activități economice; investiții pentru protecția mediului; obiecte de menire social-culturală și capacități de producție puse în funcțiune, precum și, determinarea structurilor acestor categorii și a tendințelor de evoluție, pentru furnizarea ulterioară a datelor esențiale despre activitatea de investiții la nivel de economie națională.</p> <p>Organizarea practică și conducerea cercetării statistice se efectuează de către Biroul Național de Statistică prin intermediul direcțiilor/secțiilor teritoriale de statistică.</p> <p>Realizarea cercetării statistice prin intermediul raportului statistic „Cu privire la investiții”, în structura actuală, a fost inițiată, prin realizarea capitolelor caracteristice, în urma cărora pot fi obținute datele necesare pentru estimarea tendințelor de evoluție ale activității de investiții.</p> <p>Reproiectarea raportului statistic în structura actuală, a fost inițiată în anul 2006, și s-a realizat în concordanță cu definițiile și conceptele internaționale și legislația națională în vigoare, cu scopul de a îmbunătăți în continuare gradul de armonizare cu standardele internaționale și cele europene.</p>
4.2.2. Unitatea statistică
Întreprinderi cu statut de persoană juridică, instituții bugetare, unități ale administrației publice centrale și locale, care realizează activitate investițională.
4.2.3. Cercul unităților cuprinse în cercetare
Colectivitatea generală a unităților, care intră în sfera de cuprindere a anchetei, este formată din unități cercetate exhaustiv.
În anul 2008 (anual) au fost cuprinse în cercetare -7639 unități, trimestrial – 3300 unități. În anul 2009- trimestrial – 3892 unități.
4.2.4. Periodicitatea cercetării
Trimestrială, anuală
4.2.5. Colectarea datelor
Colectarea datelor se realizează prin completarea, de către agenții economici cuprinși în cercetare, a formularului statistic „Cu privire la investiții”(2-inv) și prezentarea rapoartelor statistice completate în adresa organelor teritoriale.
4.3. Procesarea și compilarea datelor
4.3.1. Validarea datelor
Datele sunt verificate și analizate privind calitatea acestora, în special coerența internă, temporală și cu alte date.
4.3.2. Compilarea/extrapolarea datelor
Datele nu se compilează.

4.3.3. Ajustările

Nu se efectuează ajustări.

4.3.4. Asigurarea calității

Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea principiilor fundamentale ale statisticii oficiale aprobate de Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite în 1992 (și de Comisia de Statistică/ ONU în 1994), precum și stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială.

În activitatea de producere a informației statistice, BNS acordă importanță primordială asigurării calității înalte a datelor.

În acest scop, o serie de măsuri de asigurare a calității sunt realizate la fiecare etapă a demersului statistic: în procesul de organizare a cercetărilor statistice, colectare, procesare și elaborare a informației statistice.

Eforturi importante sunt depuse pentru asigurarea plenitudinii și calității prezentării datelor de către respondenții incluși în cercetările statistice.

Se scot la iveală datele eronate, inconsistențele și datele suspicioase în vederea verificării și corectării acestora.

Datele primare sunt verificate și analizate privind coerența internă (în cadrul chestionarului), temporală (cu datele pentru perioadele precedente).

Pentru asigurarea calității datelor primare, sunt organizate întruniri (seminare) cu respondenții pentru explicarea definițiilor, modului corect de completare a chestionarelor, în special în cazul operării de modificări sau implementării acestora.

4.4. Precizia datelor

4.4.1. Rata de non-răspunsuri

Nu se calculează.

4.4.2. Erori de eșantionare

În cercetarea statistică, cu privire la investiții, nu se operează cu eșantioane.

5. Comparabilitate și coerență

5.1. Comparabilitatea internațională

Cercetarea statistică cu privire la investiții se armonizează în permanență la standardele internaționale.

5.2. Comparabilitatea în timp

Indicatorii, ce privesc ritmul de creștere/descreștere al volumului investițiilor, valorile din perioada curentă raportată la perioada respectivă a anului precedent, sunt comparabili cu seriile de date din anii precedenți.

5.3. Coerența cu alte statistici

Datele cercetării statistice „Cu privire la investiții” sunt corelate cu Ancheta statistică a întreprinderilor.

6. Mandatul instituțional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 412 din 09.12.2004, alte acte legislative și normative, ordinele și dispozițiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului unic al statisticii oficiale, cu stabilirea principiilor generale pentru colectarea, prelucrarea, centralizarea, diseminarea, stocarea informației statistice (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informației statistice se bazează pe respectarea principiilor imparțialității, deontologiei statistice, relevanței, transparenței, confidențialității, cost/eficienței, coordonării la nivel național, colaborării la nivel internațional,

Biroul Național de Statistică, în calitatea sa de organ central de statistică, este o autoritate administrativă creată pe lângă Guvern pentru conducerea și coordonarea activității în domeniul statisticii.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1049 din 06.10.05 cu privire la aprobarea Regulamentului

Biroului Național de Statistică și componentei nominale a Colegiului Biroului Național de Statistică BNS:

- elaborează de sine stătător sau în comun cu alte autorități administrative centrale și aprobă metodologiile cercetărilor statistice și de calcul al indicatorilor statistici, în conformitate cu standardele internaționale, în special ale Uniunii Europene, și cu practica avansată a altor țări, precum și ținând cont de specificul condițiilor social-economice ale Republicii Moldova;
- organizează, în conformitate cu programul de lucrări statistice, aprobat anual de către Guvern, cercetări statistice privind situația și dezvoltarea economică, socială, demografică a țării, executând lucrările de colectare, prelucrare, centralizare, stocare și diseminare a datelor statistice;

Actele legislative și normative după care BNS se conduce în activitatea pot fi accesate pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Despre BNS (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

7. Confidențialitatea

7.1. Principiile

Conform art.9(2) al Legii cu privire la statistica oficială nr. 412 din 09.12.2004, Organele statisticii oficiale sunt obligate să protejeze datele individuale obținute.

În cap. V al legii nominalizate este stipulat, ca informația colectată, procesată și stocată pentru producerea informației statistice este confidențială în cazul în care permite identificarea directă sau indirectă a persoanelor fizice sau juridice și divulgă date individuale. Nu este considerată confidențială:

- a) informația care poate fi obținută din surse public accesibile conform legislației;
- b) informația individuală despre adresă, telefon, denumire, gen de activitate, număr de personal ale persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător;
- c) informația ce se referă la întreprinderile de stat, prezentată la solicitarea autorităților administrației publice centrale și locale de resort;
- d) informația ce se referă la autoritățile administrației publice centrale și locale, la unitățile medico-sanitare publice, la alte instituții publice, centralizată la nivel de unitate.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 24, au acces la informația confidențială persoanele care, conform atribuțiilor de serviciu, participă la producerea informației statistice, în măsura în care informația confidențială este necesară producerii acestei informații.

Același articol stipulează, că accesul la informația confidențială care nu permite identificarea directă poate fi acordat prin decizia directorului general al organului de statistică pentru proiecte de cercetări științifice, strategii și programe de importanță națională, în cazul în care nu există riscul de încălcare a regimului de protecție a datelor individuale și de imixtiune în viața particulară a persoanei.

Art. 25 al Legii stipulează că „Informația statistică nu va fi diseminată utilizatorilor în cazul în care conține informație confidențială. În acest caz, informația centralizată trebuie să conțină date despre cel puțin 3 unități, iar ponderea unei unități să fie de cel mult 85% din totalul informației centralizate”.

7.2. Asigurarea practică a regulilor confidențialității

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 412 din 09.12.2004, Biroul Național de Statistică întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția informației statistice confidențiale și neadmiterea divulgării ei.

În conformitate cu Legea nominalizată, personalul organelor statisticii oficiale, recenzorii, interviuatorii și alte persoane care, conform atribuțiilor de serviciu, au acces direct la date individuale sunt obligați să păstreze confidențialitatea lor, să nu o divulge sub nici o formă, inclusiv după ieșirea din funcția respectivă, fapt consemnat în angajamentul semnat de fiecare colaborator al BNS.

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de protecție a datelor confidențiale. În cazul dacă datele statistice conțin informație confidențială (vedeți p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității dalelor.

8. Accesul la informație și formatul diseminării
8.1. Accesul la informație
8.1.1. Calendarul de emitere
Trimestrial este elaborat Calendarul de emitere a informațiilor operative și a notelor informative elaborate de BNS.
8.1.2. Accesul la calendarul de emitere
Calendarul de emitere a informațiilor operative și a notelor informative este plasat pe pagina oficială web a BNS www.statistica.md .
8.1.3. Accesul la date statistice
Conform Legii cu privire la statistica oficială nr. 412 din 09.12.2004, art. 9 „Organele statisticii oficiale sunt obligate: a) să disemineze informația statistică utilizatorilor în volumul, modul și în termenele stabilite în programul de lucrări statistice; b) să asigure tuturor utilizatorilor accesul la informația statistică neconfidențială în condiții de egalitate privind volumul și termenele de diseminare.” Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina www.statistica.md , rubrica Despre BNS / Acte legislative și normative (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=323&) Pagina web a BNS www.statistica.md reprezintă sursa informațională cea mai importantă în asigurarea accesului utilizatorilor la informația statistică diversă, transparenței privind activitatea BNS. Toate informațiile operative, notele informative, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS se plasează pe pagina sa oficială.
8.2. Formatul diseminării
8.2.1. Informații operative / Note analitice
Informațiile operative și notele analitice sunt publicate pe pagina oficială a BNS: http://www.statistica.md la rubrica Comunicate de presă, conform Calendarului de emitere a informațiilor de presă.
8.2.2. Publicații
Publicații statistice: Anuarul statistic, Breviarul statistic, Buletin statistic, Buletin pe raioane, Situația social-economică a Republicii Moldova. Acces la publicații: - în format electronic, pe pagina oficială a BNS www.statistica.md , rubrica Publicații http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1&) - pe suport de hârtie – în biblioteca BNS (mai multe detalii la adresa http://www.statistica.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=2400) - sau pot fi procurate la oficiul BNS (mai multe detalii la adresa www.statistica.md , rubrica Publicații http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&id=2219)
8.2.3. Baze de date/serii de timp
Seriile de timp cu privire la investiții sunt plasate pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Date statistice / Investiții în capital fix și construcții.
8.2.4. Chestionare/date transmise la solicitarea organizațiilor internaționale
Chestionare internaționale CSI .
8.2.5. Solicitări de date suplimentare
BNS pune la dispoziția utilizatorilor și informații statistice suplimentare celor disponibile în publicațiile statistice, notele informative, informațiile operative, celor plasate pe pagina oficială web în limita informațiilor disponibile, în corespundere cu Legea cu privire la statistica oficială.

9. Referințe (link-uri) utile	
9.1. Accesibilitatea documentației privind metodologia	
Metodologia este disponibilă pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Metodologie (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=351&nod=1&).	
9.2. Accesibilitatea documentației privind Rapoartele de evaluare	
Rapoartele de evaluare a BNS sunt disponibile pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Rapoarte de evaluare (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2739).	
9.3. Accesibilitatea informației privind studiul de opinie al utilizatorilor	
Sondajele de opinie ale utilizatorilor sunt disponibile pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Sondaje de opinie (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2740).	
9.4. Alte referințe utile	
Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS) al FMI	http://www.statistica.md/SDDS/?lang=ro
Baza de date EUROSTAT	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database
Baza de date UNData	http://data.un.org/Browse.aspx
Baza de date statistice a Comisiei Economice pentru Europa a ONU	http://w3.unece.org/pxweb/Dialog/